

Čís. 928.

V konkursu pravovárečného měšťanstva mohou účastníci na okresním soudě svého bydliště navrhnouti zřízení opatrovníka za tím účelem, by mohla býti svolána valná hromada k vůli provedení voleb členů správní rady.

(Rozh. ze dne 15. února 1921, R II 45 21.)

Okresní soud v O. odkázal pro nepříslušnost soudu návrh vlastníku pravovárečných domů, by byl pravovárečnému měšťanstvu města O. zřízen kurátor správy, správní rady i ředitelstva na tu dobu, dokud po provedení nových voleb správní rada nebude zvolena a do obchodního rejstříku zapsáno nové ředitelství. **Důvody:** Podle obsahu podání byl na jmění pravovárečného měšťanstva města O. v roce 1914 uvalen konkurs, jenž dosud trvá. Dle § 11 stanov pravovárečného měšťanstva jsou oprávněni ku správě v záležitostech společnosti: valná hromada, správní rada a ředitelství. Všichni členové ředitelství, jakož i členové správní rady pozbyli svých funkcí, protože není tu již žádných oprávněných osob, které by mohly svolávat valnou hromadu a touto zastupitelství ve smyslu ustanovení stanov zvoliti, zkrátka pravovárečné měšťanstvo města O. postrádá orgán oprávněného k jeho zastupování. Jest tu otázka, potřebuje-li pravovárečné měšťanstvo vzhledem k tomu, že jest v konkursu, vůbec nějakého zástupce a tu jest třeba rozluštit otázku, jaké právní povahy společnost tato jest; krajský jako rekursní soud v O. se postavil na to stanovisko, že společnost tato jest právnickou osobou (»korporací«), že právnická osoba podrží i v konkursu právo své osobnosti, že pro účely konkursu dále trvá a převezme místo úpadce, jehož práva a povinnosti v konkursu vykonávají její oprávněné orgány. V tom smyslu vyslovuje se komentář ku konkursnímu řádu Dr. Jäger, strana 447, 448, jakož i Bartsch-Pollak strana 14, pak Pollak, vydání z roku 1896, strana 115. Jelikož však z podání a z dalšího vysvětlení návrhu vychází na jevo, že opatrovník, jenž má býti soudem ustanoven, má obstarati pouze záležitosti související s konkursním řízením, bylo by návrh ten dle § 280 obč. zák. podati nikoliv u okresního soudu, nýbrž u soudu konkursního. Rekursní soud uložil prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, rozhodl o návrhu na zřízení opatrovníka. **Důvody:** Předpisy o zániku právnické osoby, jakouž pravovárečné měšťanstvo města O. jest, jsou dosti kusé a jako důvody zániku se všeobecně uvádí: vystoupení veškerých členů, usnesení právnické osoby o zániku, rozpuštění právnické osoby státní mocí a zánik veškerého jmění. Nikde však nelze v zákoně najíti opory pro to, že právnická osoba zaniká, uvalí-li se na ni konkurs. K existenci právnické osoby dle § 26 obč. zák. se vyžaduje, aby zde byl nějaký majetek účelový, jehož subjekt funguje, a aby účel, který právnická osoba sledovati chce, byl dovolený. Dokud tudíž nějaká část majetku účelového — a to třeba i jen pasiva, existuje, dotud trvá právnická osoba. Konkurs nezrušuje její způsobilost býti subjektem práv a právních závazků, právě tak, jak nezrušuje způsobilost býti předmětem práv při osobě fyzické, nýbrž on jen dle § 1 a násl. starého konk. řádu (čl. VIII. nov. konk. ř.) obmezuje dispoziční právo křidatáře. Ba dokonce i dle Jägera, na něhož se naříkané rozhodnutí odvolává, připouští německá literatura existenci

právnícké osoby aspoň po dobu trvání konkursu, ač dle § 42 I.— 86 něm. obč. zák. uvalením konkursu ztrácí způsobilost k právním (viz Jäger Konkursordnung svaz. I. str. 400 a svaz. III. str. 447). Naše zákonodárství zná jen jediný případ zániku právnícké osoby vyhlášením konkursu na její jmění a to jest § 84 bod 4 zák. o společnostech s r. o. To je však zákon speciální a platnost jeho nelze rozšiřovati na jiné právnícké osoby. Ostatní naše zákony však takového ustanovení neobsahují, právnícká osoba rovná se osobě fyzické, zvláštního konkursního řízení pro právníckou osobu není a její právní způsobilost a tím i její existence trvá i po vyhlášení konkursu dále. A existuje-li právnícká osoba i po vyhlášení konkursu dále, má právo míti své orgány a jimi projevovati i svou vůli, ovšem že v mezích vyhrazených jí účelem, který sleduje. Jest pravdou, že takovéto projevy vůle právnícké osoby mohou býti pravidelně rázu hospodářského a souvisejí s konkursním řízením, kteréžto projevy dle § 77, odstavec druhý starého konk. ř. výslovně jsou připuštěny, při tom však existuje celá řada jiných jednání dlužnice po dobu trvání konkursu, která s konkursním řízením anebo se správou konkursní podstaty naprosto nesouvisejí a při nichž právnícké osobě jest úplně dáno na vůli rozhodovati. Tak zejména má právnícká osoba právo veliti své funkcionáře, má právo usnésti se o změně stanov dle § 19 bod 10 stanov, zejména však týká se volnost jejího jednání nemovitostí ležících v cizině, ježto tyto dle § 59 star. konk. ř. do konkursní podstaty vůbec nepatří, dále má právnícká osoba jako obecná dlužnice právo vystupovati jako žalobkyně tam, kde se nejedná o nároky vztahující se ke konkursní podstatě (§ 6 star. konk. ř.) jako na př. neoprávněné používání firmy kridatářčiny, jako žalovaná může obecná dlužnice vystupovati sama ve sporech věřitelu, jejichž pohledávku pouze obecná dlužnice popřela, neboť dle § 119, odstavec čtvrtý star. konk. ř. popření to nemá právního účinku pro konkurs a pakli věřitel chce vésti exekuci pro tuto pohledávku na jmění dlužníkovu z konkursu vyloučené, musí ho a nikoliv konkursního správce žalovati a může žalobu tu podati i za trvání konkursu. Jest nesporno, že zastupování právnícké osoby v těchto sporech ustanoví si ona sama. Z toho patrně, že právnícká osoba i po dobu trvání konkursu má možnost a také právo projevovati svou »účelovou« vůli a konati právní jednání, aniž by tato se ve smyslu § 280 druhá věta obč. zák. vztahovala na správu věci, aneb nějaké jednání u konkursního soudu projednávané. Žádá-li se tedy o zřízení opatrovníka za tím účelem, aby mohla býti svolána valná hromada k vůli provedení voleb členu a správní rady a jen na tu dobu, než bude zvolena správní rada a ředitelstvo — jak výslovně žádost uvádí — pak vidno z toho, že opatrovnícký úřad ten nemá míti ani tak rozsáhlé právomoci, jaká by mu dle zákona přiřknuta býti mohla a že požadovaná právomoc se správou konkursní podstaty, nebo s jednáním u konkursního soudu zahájeným není v naprosto žádné souvislosti a jest proto vyřknutí nepřislusnosti okresního soudu ve smyslu § 280 odstavec druhý obč. zák. nedůvodné. Ve smyslu § 112 odstavec druhý j. n. jest příslušným okresní soud v O.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu správce konkursní podstaty.

D ů v o d y :

Ani podle norem starého konkursního řádu (podle nichž vzhledem na ustanovení čl. VIII. prováděcího nařízení k novému konkursnímu řádu dlužno zde řešiti otázku, zda by osoba úpalcova vůbec nepřicházela v úvahu), nelze otázku tu zodpověděti záporně. Již z ustanovení §§ 77, 96, 97, 195, 144, 145, 146, 148, 155, 156 a jiných konk. ř. a § 373 c. ř. s. jde na jevo, že úpalec má nejenom právo, nýbrž i povinnost vyslovovati se v jistých případech osobně. V případech, o něž jde, závisí záchrana úpalcova před úplnou zkázou na tom, aby také jeho hlas proti hlasům konkursního věřitelstva a správce konkursní podstaty byl slyšán, a mají jednotliví účastníci, jakožto podílníci na jmění úpalcovém zajištěné právo, když žádají za zřízení opatrovníka, který by za úpalece a jeho jménem slyšen býti a vypovídati mohl, pokud on sám tak činiti s to není. Vždyť z tvrzení žadatele vyplývá, že návrh tento proto učinili, aby skončen byl konkurs, jelikož poskytuje se prý konkursním věřitelům a všem útratám konkursní podstaty úplné zaplacení a firmě: »Pravovárečné měšťanstvo města O.« značný přebytek. Úpalec »Pravovárečné měšťanstvo města O.« nemá k úkonům, při nichž osobně slyšen býti má, legálního zastoupení. Není tu ředitelství, není tu členů správní rady a nemůže býti zastupováno správcem konkursní podstaty, poněvadž právě o s o b n ě slyšen býti má. Žádají-li nyní osoby na tom interesované, by do doby, než úpalec svým zastupitelstvím osobně bude moci slyšán býti, zřízení mu byl opatrovník, je podle § 112 j. n. z nedostatku jiných předpisů k vyřízení návrhu povolán okresní soud. V okrsku okresního soudu v O. má sídlo své »Pravovárečné měšťanstvo města O.« a i žadatelé. Jest tedy dovolávaný soud příslušným k rozhodnutí o návrhu a jest napadené usnesení správným.

Čís. 929.

V náležité formě sepsanou (§ 126 nesp. říz.) je závěť, nevykazující zevního, ihned poznatelného formálního poklesku.

Vyplývá-li z výsledku svědků ústní závěti, že jeden z nich byl sice svědkem události, nikoli však svědkem pořizování nebo že byl svědkem relativně nezpůsobilým, dlužno na pořad práva odkázati dědice ze závěti.

(Rozh. ze dne 15. února 1921, R II 54'21.)

K pozůstalosti podány byly přihlášky jak dědiců ze zákona, tak i dědiců ze závěti. O b a n i ž š í s o u d y přiřkly roli žalobců dědicům ze zákona. D ů v o d y: Úkolem nesporného soudce při posouzení otázky, kteří dědicové mají býti odkázáni na žalobu, zdali přihlásivší se dědicové zákonní, či dědicové ze závěti, nemohlo býti a nebylo rozhodnouti, zdali poslední vůle ze dne 13. srpna 1920 je platná a zdali manželé V-ovi jí byli ustanoveni za dědice. Rozhodnutí těchto dvou otázek musí býti ponecháno nastávajícímu sporu. Dle § 126 nesp. říz. připadá při odporujících si přihláškách dědických role žalobce v případě, že je tu v náležité formě zřízená závěť, jejíž platnost nebyla popřena, dědicům zákonným. Soudu bylo proto hned zkoumati, zdali poslední vůle ze dne 13. srpna 1920 to-